

Geachte raadsleden,

In 2025 heeft de Rekenkamer Vught deelgenomen aan een landelijk rekenkameronderzoek naar onderbesteding van gemeentelijke middelen (zogeheten meevallers). Dit onderzoek is uitgevoerd door de Radboud Universiteit in opdracht van de Vereniging van Rekenkamers.

Met bijgevoegde brief hebben wij de auditcommissie op 10 juni 2026 geïnformeerd over de resultaten van dit onderzoek en de specifieke bevindingen voor de gemeente Vught. Hoewel deze brief op 10 juni reeds met de auditcommissie is besproken, willen wij deze ook graag ter kennisname aan uw raad toesturen.

De opzet van deze brief is als volgt. Eerst geven we enige context bij dit onderzoek. Daarna gaan we in op de belangrijkste conclusies en aanbevelingen. Het laatste deel van deze brief gaat dieper in op de belangrijkste bevindingen en resultaten van interviews die de rekenkamer heeft gevoerd, waaronder met u als gemeenteraad. Hier vergelijken we gemeente Vught met andere deelnemende gemeenten van dezelfde omvang.

Context

Voordat we de conclusies en aanbevelingen presenteren, is het goed om kort in te gaan op het onderwerp. Wat is onderbesteding en waarom is dit onderzoek naar onderbesteding uitgevoerd? Eerst enige context. Zoals u weet besluit de gemeenteraad bij de begrotingsbehandeling over financiële middelen om doelen te gaan bereiken. Gedurende het jaar kan de gemeenteraad de begroting wijzigen, hetzij om nieuwe doelen te realiseren, hetzij omdat blijkt dat er te veel of te weinig middelen beschikbaar zijn gesteld voor een eerder vastgesteld doel. Een begroting is een plan voor de besteding van middelen. Dat betekent dat er altijd afwijkingen aan het eind van het jaar zullen zijn. Wanneer geld dat beschikbaar is gesteld niet (volledig) is besteed, of er sprake is van extra opbrengsten, spreken we van onderbesteding. In dit onderzoek is op hoofdlijnen onderzocht waar de meevallers in de periode 2017-2024 vandaan komen en hoe die zijn te duiden.¹ Er worden in dit onderzoek drie vormen van onderbesteding onderscheiden:

1. Minder productie, dienstverlening, subsidieverstreking of projecten realiseren dan gepland waardoor lagere lasten in een begrotingsjaar ontstaan;
2. Het niet volledig gebruiken van toegekende lasten (budgetten) voor productie, dienstverlening, subsidieverstreking of projecten terwijl die taken wel zijn gerealiseerd. Met andere woorden: het werk kon goedkoper worden gedaan;
3. Het niet volledig (kunnen) benutten van begrote of gedurende het jaar beschikbaar gekomen (extra) baten om de beoogde productie, dienstverlening, subsidieverstreking of projecten tot stand te brengen.

¹ [Vereniging voor Rekenkamers en Radboud Universiteit \(2026\). Schipperen tussen Crises en Ambitie.](#)

Onderbesteding gaat daarmee niet alleen om minder middelen besteden dan gepland maar ook om meer opbrengsten ontvangen dan verwacht die niet op tijd uitgegeven worden. Gemeenten zijn voor hun opbrengsten in hoge mate afhankelijk van het Rijk. Dus als het Rijk geld toekent, dan heeft dat directe gevolgen voor gemeenten. Ook opbrengsten waarvoor de gemeente geld van andere organisaties dan het Rijk krijgt kunnen afwijken van de verwachting.

Uit eerdere onderzoeken naar onderbesteding, zoals aangegeven door de onderzoekers, zijn een aantal factoren af te leiden die onderbesteding kunnen verklaren. Dit zijn

- a. Planningsoptimisme: denken dat het lukt om een bepaalde taak uit te voeren zonder voldoende rekening te houden met vertraging in doorlooptijden van besluitvorming;
- b. Capaciteit, zowel ambtelijk als bij feitelijke uitvoerders: er zijn te weinig mensen om alle geplande taken uit te voeren;
- c. Tijd, dat wil zeggen moment van beschikbaar komen van middelen: het gebeurt vaak dat in de laatste maanden van het jaar (december zelfs) extra middelen beschikbaar komen. Die kunnen meestal pas volgend begrotingsjaar worden uitgegeven;
- d. De raming in de begroting is niet goed. Dat zegt iets over interne processen binnen de gemeente.

Het antwoord op de vraag waarom de rekenkamer het van belang vond om te participeren in dit onderzoek, is dat het voor de gemeenteraad in een aantal opzichten vervelend is als bij het vaststellen van de jaarrekening blijkt dat in het voorgaande jaar (veel) geld is overgebleven. Want dat geld was door de gemeenteraad in de begroting aan een bepaald doel toegerekend en blijktbaar is het niet gelukt om het daaraan uit te geven. En omdat dit meestal pas inzichtelijk wordt wanneer het jaar al voorbij is, kan het geld ook niet meer aan iets anders worden besteed. Voor de raad wordt dat probleem vergroot als dit jaarlijks gebeurt, en als het gaat om aanzienlijke bedragen.

Uit een recente analyse van BDO² volgt dat in 2024 alle gemeenten samen bijna € 2 miljard hebben overgehouden. Eerder in 2025 stelden onderzoekers van de Vrije Universiteit dat gemeenten onbenutte middelen anders moeten inzetten.³ Anders gezegd: gemeenten moeten hun reserves opmaken. Tegelijkertijd signaleert BDO ook dat op langere termijn de houdbaarheid van de gemeentelijke financiën minder rooskleurig is dan het nu lijkt.

Het is zeker waar dat de gemeentelijke financiële positie de afgelopen jaren is verbeterd. Dat levert de vraag op wat hiervan de oorzaak is, en wat de gevolgen zijn van de onderbesteding.

² BDO, Benchmark Nederlandse gemeenten 2026, p. 14

³ Budding, T., Gradus, R., & Mol, A. (2025). Veel gemeenten kunnen met inzet onderuitputting en reserves ravijn oplossen. ESB. https://esb.nu/wp-content/uploads/2025/03/000-000_Budding3.pdf

Om die reden hebben meer dan 110 gemeentelijke rekenkamers van gezamenlijk 138 gemeenten, samen via de NVVR, laten onderzoeken of onderbesteding in hun gemeente voorkomt, wat de omvang ervan is, op welke terreinen dat het geval is en of daarvoor een verklaring is. Die kennis geven we mee aan de raad, die de informatie de komende jaren kan gebruiken bij een kritische beschouwing van de begroting en collegevoornemens, om zo beter te kunnen sturen.

Conclusies en aanbevelingen

Uit het onderzoek komt voor Vught een vergelijkbaar beeld naar voren, dat op hoofdlijnen aansluit bij landelijke trends. Hieronder noemen we de belangrijkste conclusies van zowel het landelijke onderzoek als voor de specifieke situatie in Vught.

Conclusies landelijk onderzoek

De hoofdconclusies van het landelijk onderzoek⁴ bevat vier elementen.

- 1) Ten eerste zijn overal de extra baten de belangrijkste oorzaak voor meevallers met een hoofdrol voor Rijksbijdragen, zowel uit Gemeente- en Provinciefonds als uit andere bijdragen.
- 2) Ten tweede is onderbezetting van personeel zichtbaar wat deels wordt opgevangen door extra inhuur.
- 3) Ten derde overal sprake van lagere afschrijvingen. Dat wijst op vertragingen in investeringen.
- 4) Ten vierde ramen decentrale besturen de eigen baten vaak erg voorzichtig en blijken er aan het eind van het jaar meevallers te zijn.

Conclusies voor Vught

- 1) De gemeente Vught laat, met uitzondering van 2024, over meerdere jaren positieve rekeningresultaten zien ten opzichte van de begroting. Dit duidt op structurele onderbesteding en/of voorzichtig ramen door het college. In het algemeen geldt dat in Vught de meevallers ook vooral ontstaan vanuit de baten, en minder vanuit de lasten. Vaak komen deze aan het einde van het jaar (laatste Burap) pas naar voren (Zie in bijlage figuur: Saldo Begroting en Realisatie).
- 2) Extra bijdragen uit het gemeentefonds verklaren veel van de meevallers in de baten. Vaak komt dit geld pas in de loop van het jaar beschikbaar,

⁴ [Vereniging voor Rekenkamers en Radboud Universiteit \(2026\). Schipperen tussen Crises en Ambitie.](#)

niet al het geld kan dan nog worden besteed (Zie in bijlage figuur Ontwikkeling Gemeentefonds).

- 3) Een opvallende tegenvaller in Vught zijn de uitgaven voor Jeugdzorg. Het bedrag per inwoner dat in Vught in 2024 wordt uitgegeven aan Jeugdzorg valt ruim € 120,00 per inwoner tegen ten opzichte van het begrote bedrag in de primitieve begroting. (zie in bijlage figuur Sociaal Domein Collectief en Jeugd). Dit in tegenstelling tot het gemiddeld landelijke bedrag van € 45,00 per inwoner. In Vught zien we ook dat de trend zich tot nu toe structureel verslechtert. Overigens wordt in het begrotingsjaar wel bijge-raamd zodat het tekort per inwoner uiteindelijk lager uitvalt. De totale uitgaven gaan na dergelijke bijstelling nog steeds fors omhoog.
- 4) De begrote uitgaven blijken regelmatig hoger dan de gemiddelde lasten. Dit wijst op planningsoptimisme: projecten en activiteiten worden ambitieuzer begroot dan feitelijk uitvoerbaar binnen het jaar. Voor 2024 wijkt dat in Vught af en is er in tegenstelling tot de landelijke trend een tekort op de jaarrekening. De gemelde overschrijdingen in uitgaven Jeugdzorg zijn hier mede debet aan.
- 5) Er zijn duidelijke aanwijzingen dat de capaciteit van personeel een rol speelt. Onderbezetting van essentiële functies in de organisatie van de gemeente leidt tot een verminderde capaciteit om werkzaamheden uit te voeren, terwijl tegelijkertijd (duurdere) inhuur wordt ingezet om dit op te vangen. In veel jaren wijkt de inzet van personeel en inhuur zichtbaar af van de begroting. Er wordt ruim begroot op eindschalen van de salarissen en daardoor nemen de overschotten op personeelskosten nog verder toe. In 2024 bedraagt het overschot ruimt € 2,5 miljoen. Overigens vinden er juist op inhuur overschrijdingen plaats en wordt een veelvoud ingehuurd ten opzichte van de geraamde kosten in de begroting. Ook landelijk is deze trend zichtbaar, maar in Vught is het verschil nog groter (249% landelijk, tegenover bijna 345% in Vught). In 2024 werd in Vught € 2 miljoen begroot voor inhuur, de uitgaven bedroegen € 6,2 miljoen. (Zie in bijlage figuur Personeel/Capaciteit/Inhuur). Per saldo ontstaan hier ook tekorten, hoewel deze piek in 2021 lijkt te zijn bereikt. Dit komt dan mede door de fors toegenomen ramingen personeelsuitgaven die sinds 2024 op eindschaalbasis worden geraamd. Overigens kunnen de overschrijdingen volgens ambtenaren van de gemeente grotendeels verklaard worden doordat in de loop van het jaar nieuwe uitgaven zijn gepland waar ook dekking tegenover staat. Geen feitelijke overschrijding dus maar (achteraf) goedgekeurde extra uitgaven. Het veelvoud aan inhuur is dus gepland en daarnaast ook bedoeld ter invulling van ontstane vacatures en verloven.

- 6) Wat betreft de afschrijvingen blijkt dat in de begroting sprake is van overschatting van de lasten. Overschatting van afschrijvingen is een signaal dat er waarschijnlijk vertragingen zijn bij de uitvoering van grote projecten. Vught steekt hier zeker niet ongunstiger af dan uit de landelijke cijfers blijkt. In de begroting wordt al met enige vertraging rekening gehouden en de gemeente heeft met enkele grote, lastig in te schatten, projecten te maken gehad (Verdiept Spoor, N65 e.d.) Het lukt Vught grotendeels om de geplande projecten te realiseren in het geplande jaar, dit geldt gemiddeld voor 75% van de projecten die in de investeringsstaten zijn opgenomen.

Aanbevelingen aan de raad

U heeft als raad mogelijkheden om bij te sturen op de besteding van middelen in de begroting van de gemeente. De rekenkamer doet aanbevelingen om meer grip te krijgen op het fenomeen onderbesteding. In het landelijk rapport (paragraaf 2.2.3, blz. 14) zijn ook aanbevelingen opgenomen voor andere partijen, zoals de wetgever en databeheerders, om de informatievoorziening rondom begrotingen en rekeningen te verbeteren. Uiteindelijk dragen die bij aan het goed kunnen invullen van uw rol om middelen toe te wijzen aan maatschappelijke doelen die u in Vught wilt bereiken. Via uw netwerk en de activiteiten van het college van B&W richting organisaties als VNG kunt die aanbevelingen ook ondersteunen.

Uit de conclusies komen de volgende concrete aanbevelingen voor de raad:

1. Vraag bij elke begrotingswijziging (die extra lasten voor het lopende jaar inhoudt) of er voldoende ambtelijke capaciteit is om het project voor te bereiden en uit te voeren. Leg, voorzover dat al niet gebeurt, in aanbestedingen en contracten vast dat externe partijen die worden ingehuurd, voldoende capaciteit hebben om het project daadwerkelijk uit te voeren. Soms is het nodig om tussentijds een nieuw project te autoriseren, maar neem bij twijfel de financiële en personele gevolgen op in de begroting van het volgende jaar. Hanteer als vuistregel: na de zomer nog extra lasten honoreren levert een hoog risico op onderbesteding op, dat geld kan vaak niet meer in het lopende jaar worden besteed.
2. Bespreek met het college bij elk signaal dat er extra baten zijn of het gaat lukken om die baten nog in te zetten in het lopende jaar. Weeg af of een budgetoverheveling gericht op besteding in het volgend jaar niet de betere oplossing is.
3. Vraag het college om informatie over de belangrijkste kostensoorten op hoofdlijnen met een vergelijking tussen begroting en rekening (omdat dit niet standaard in de begroting en rekening wordt vermeld). Kijk dan kritisch naar de ontwikkelingen bij lasten eigen personeel en inhuur.
4. Vraag het college om in de paragraaf bedrijfsvoering te rapporteren over de personeelsformatie, de gemiddelde bezetting in het jaar en het ziekteverzuim. Doel hiervan is om als

raad een beeld te krijgen van onderbezetting en daaruit voortvloeiende knelpunten voor de taakuitvoering. Ook al is bedrijfsvoering een verantwoordelijkheid van het college, inzicht in de ambtelijke capaciteit bevordert de relatie tussen de raad en het college over de bedrijfsvoering.

Beelden uit de gemeenteraad

Uit gesprekken met betrokkenen uit de gemeenteraad (25 november 2025) blijkt dat er herkenning is voor het beeld dat middelen niet altijd in het geplande jaar tot besteding komen. Daarbij wordt gewezen op de spanning tussen ambitie en uitvoerbaarheid, met name bij projecten in het fysieke domein en bij nieuwe beleidsinitiatieven.

Tegelijkertijd is er behoefte aan meer inzicht in de oorzaken van afwijkingen gedurende het jaar, zodat de raad eerder kan bijsturen in plaats van achteraf bij de jaarrekening.

Bevindingen nader bekeken

De bevindingen zijn gebaseerd op het landelijk beschikbare materiaal uit het onderzoek uitgevoerd in opdracht van de Vereniging voor Rekenkamers, aangevuld met de specifieke gegevens voor de gemeente Vught. Voor Vught zijn de gegevens van zowel de begroting als de jaarrekening over de onderzoeksperiode volledig beschikbaar, zowel naar taakvelden als naar kostensoorten. Dit maakt het mogelijk om niet alleen op hoofdlijnen, maar ook op onderliggende kostensoorten en beleidsterreinen inzicht te krijgen in de oorzaken van onderbesteding.

Vught had in de onderzoeksperiode te maken met een herindeling. Gegevens van de jaren voor de herindeling zijn weggelaten. Overigens sluiten de gegevens in dit onderzoek niet altijd exact aan op de cijfers van de gemeente omdat in het onderzoek een landelijke vergelijkingsstandaard is gehanteerd (CBS, Findo.nl). Voor de conclusies maken deze verschillen niet uit.

Hierna gaan we eerst in op het totaalbeeld voor gemeente Vught, waarna we in deze brief in gaan op aantal specifieke posten. In de bijlage bij deze brief zijn figuren terug te vinden waarin het beeld over de ontwikkelingen wordt geschetst.

Totaalbeeld

Het totaalbeeld voor de gemeente Vught laat zien dat afwijkingen tussen begroting en realisatie geen incidenteel karakter hebben, maar zich over meerdere jaren voordoen. Dit sluit aan bij het landelijke beeld dat gemeenten structureel te maken hebben met verschillen tussen begrote en gerealiseerde baten en lasten.

Kijkend naar de inhoudelijke taken is het beeld in Vught over het algemeen vergelijkbaar met dat van andere gemeenten. Waar verschillen optreden, zijn deze beperkt en passen zij binnen de bandbreedte van de referentiegroep.

Ook bij het bezit (waaronder grondexploitaties en overige activa) zien we een wisselend beeld tussen gemeenten, waarbij afwijkingen per jaar kunnen verschillen. Dergelijke fluctuaties zijn kenmerkend voor dit type posten en hangen vaak samen met timing, marktomstandigheden en boekhoudkundige verwerking.

Als we alleen kijken naar het totale resultaat ten opzichte van de begroting, dan biedt dat beperkt inzicht in de onderliggende oorzaken van onderbesteding. Juist de analyse van afzonderlijke posten en patronen over meerdere jaren geeft een beter beeld van onderbesteding.

Doorlooptijden van projecten

Doorlooptijden van projecten zijn vaak langer dan het gemeentebestuur vooraf denkt of hoopt. Het duidelijkst komt dat tot uitdrukking in planvorming rond wegen en woningbouw. Maar ook voor een subsidieregeling of inkoop van diensten is na besluitvorming meestal nog doorlooptijd aan de orde. Denk aan het inrichten van een subsidieproces, het behandelproces van de aanvraag of een noodzakelijke inkoopprocedure. Wanneer daar bij de besluitvorming onvoldoende rekening mee wordt gehouden, kunnen middelen niet worden besteed op het geplande moment. De duidelijkste aanwijzing voor vertraging door doorlooptijden zijn achterblijvende afschrijvingen ten opzichte van de begroting en extra onderhoudsuitgaven c.q. stortingen in onderhoudsfondsen

Kwetsbare onderwerpen op dit punt zijn sportcomplexen, schoolgebouwen en riolen.

Ook bij grondexploitaties kunnen lagere baten en lasten dan begroot een indicatie voor vertragingen van projecten zijn. De boekhoudkundige regel is dat bij grondexploitatie pas lasten in de begroting of jaarrekening worden opgenomen wanneer zicht is op de verwachte of feitelijke verkopen. Lagere lasten ontstaan dan omdat ofwel grond met een lagere boekwaarde dan verwacht is verkocht ofwel omdat er minder vierkante meters zijn verkocht dan verwacht. Lagere baten treden op doordat ofwel feitelijk minder vierkante meters zijn verkocht of tegen een lagere prijs dan vooraf bedacht. Dit hangt deels ook van marktomstandigheden af, die per jaar heel wisselend kunnen zijn. Om die reden is gekeken naar de totalen van baten en lasten over langere perioden.

Capaciteit

Uit het onderzoek blijkt dat ook in Vught capaciteit een rol speelt bij onderbesteding. Datzelfde zien we ook landelijk, zo blijkt uit het onderzoek door de Vereniging voor Rekenkamers. Bij veel gemeenten is sprake van structurele onderbezetting, die deels wordt opgevangen door externe inhuur.

Wanneer lasten voor eigen personeel lager uitvallen dan begroot, is dit vaak een indicatie van onderbezetting. Tegelijkertijd zien we dat inhuur wordt ingezet om deze capaciteitstekorten op te vangen, waarbij budgetten voor inhuur regelmatig worden overschreden of moeten worden bijgesteld gedurende het jaar. Deze combinatie wijst op een structurele spanning tussen ambities en beschikbare uitvoeringskracht.

Moment van beschikbaarheid van middelen

Het onderzoek laat zien dat het de praktijk is dat elk jaar in alle gemeenten nog wijzigingen op het Gemeentefonds plaatsvinden tijdens het begrotingsjaar. Vooral 2022 was een jaar met zeer grote afwijkingen.

Zoals eerder ook al genoemd is een belangrijke oorzaak voor onderbesteding dat geld soms pas laat in het jaar beschikbaar komt. Middelen die de gemeente na de zomer krijgt, kunnen meestal niet meer worden ingezet. Het duidelijkste voorbeeld hiervan was het geld voor de energietoeslag dat in 2022 was toegevoegd aan de middelen van het Gemeentefonds. Die middelen mochten pas na vaststellen van landelijke wetgeving vanaf oktober 2023 worden ingezet. In 2022 ontstond daardoor dus in alle gemeenten onderbesteding, ook in Vught.

Kwaliteit van de begrotingsraming

Een regelmatig terugkerende oorzaak van onderbesteding zit in het voorzichtig begroten door het college van baten en lasten. Het kan politiek wenselijk zijn om liever wat hogere lasten in te schatten (in plaats van achteraf tegenvallers te moeten rapporteren). Of om de baten liever wat lagere in te schatten (in plaats van achteraf een tegenvaller te moeten melden). Hierna benoemen we twee onderzochte posten waarin we voor Vught specifiek de situatie uitlichten.

Sociaal domein collectief

Vrijwel alle gemeenten hebben vanaf 2022 Oekraïners opgevangen. Ze kregen daarvoor extra geld van het Rijk dat meestal bij het budget voor participatie (het collectieve deel van het sociaal domein) is verantwoord. Hoeveel mensen daar een beroep op doen is vooraf vrijwel onvoorspelbaar, ook voor het gemeentebestuur. Inmiddels lijkt het voor de hand te liggen dat er in de begroting 2026 wel middelen zijn geraamd, maar of gemeenten uitgaan van structurele lasten of tijdelijke lasten blijft een onderwerp van gesprek. Overigens heeft Vught structureel capaciteit ingezet voor de huisvesting van Oekraïners.

Belastingen, leges en huren

Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de inschatting van baten uit OZB, overige belastingen, leges en huuropbrengsten. Het landelijke onderzoek laat zien dat gemeenten deze

baten vaak voorzichtig ramen, waardoor de gerealiseerde opbrengsten in de jaarrekening regelmatig hoger uitvallen dan begroot.

Dit beeld is ook zichtbaar in de gemeente Vught. De afwijkingen bij de OZB-baten zijn over het algemeen beperkt en relatief stabiel, wat past bij het karakter van deze belasting als voorspelbare inkomstenbron.

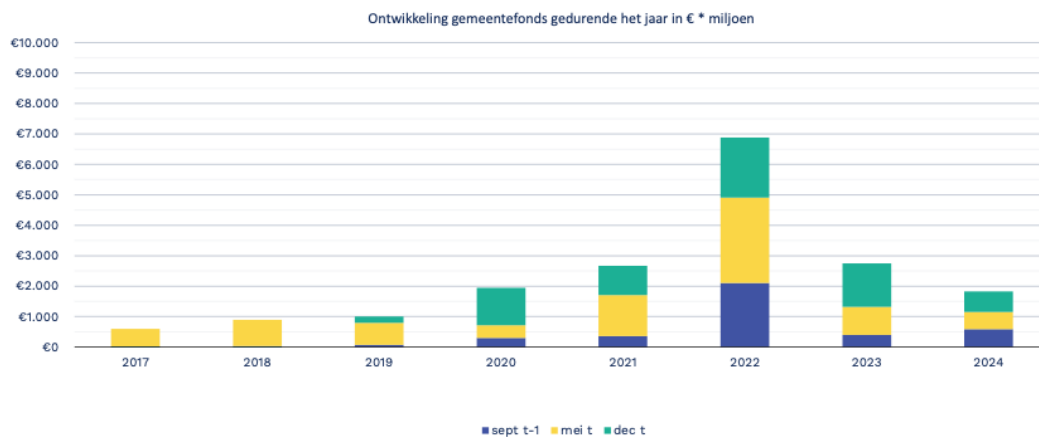
Bij de overige belastingen, waaronder met name toeristenbelasting, zijn de afwijkingen groter. In meerdere jaren vallen de gerealiseerde opbrengsten hoger uit dan begroot, wat wijst op een structureel voorzichtige raming. Tegelijkertijd zijn er ook jaren met tegenvallers zichtbaar, wat duidt op gevoeligheid voor externe factoren zoals economische omstandigheden. Voor de jaren 2020 en 2021 geldt een bijzondere verklaring: de lagere opbrengsten en afwijkingen in deze periode hangen samen met de effecten van de COVID19-pandemie, waardoor met name toerisme en mobiliteit sterk terugliepen.

Het totaalbeeld van Vught laat zien dat met name bij de meer conjunctuurgevoelige belastingen sprake is van structurele onderschatting, terwijl de OZB relatief nauwkeurig wordt geraamd. Dit sluit aan bij het landelijke beeld dat gemeenten voorzichtig begroten op eigen inkomsten.

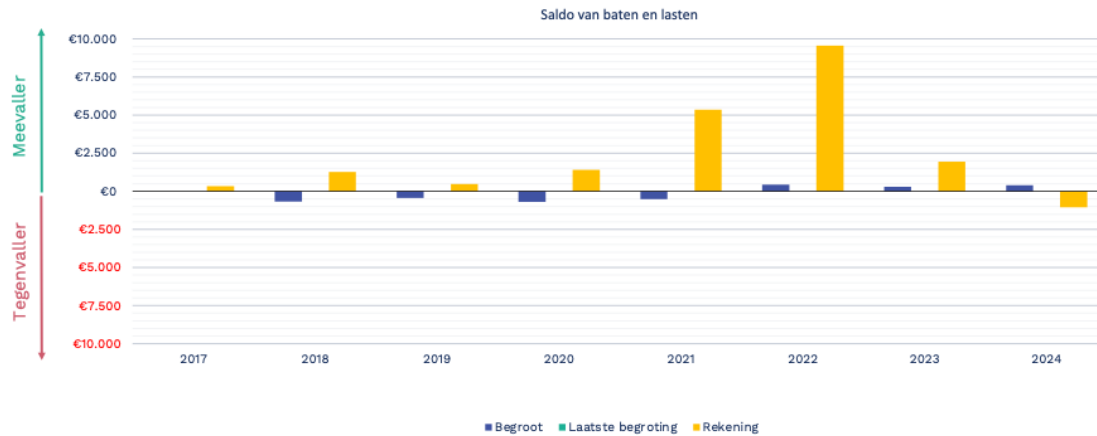
Bijlage

Ter bevordering van de leesbaarheid zijn de bijbehoren grafieken opgenomen in de bijlagen, waar zij een nadere visuele onderbouwing van de bevindingen geven. Alle figuren hieronder betreffen de situatie in Vught en afkomstig van de onderzoekers die het landelijk rapport hebben opgesteld.

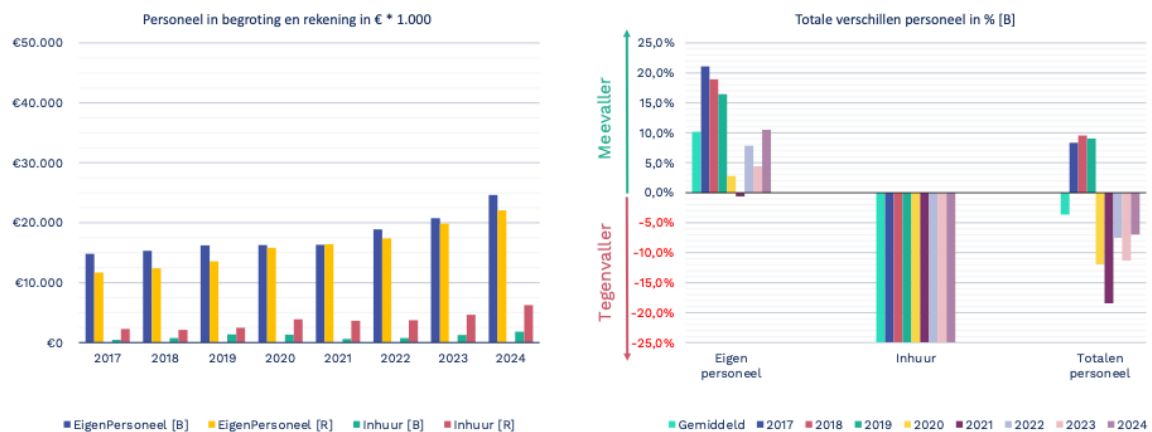
Ontwikkeling gemeentefonds

Totaal beeld: Saldo Begroting en realisatie

Personeel/Capaciteit/Inhuur

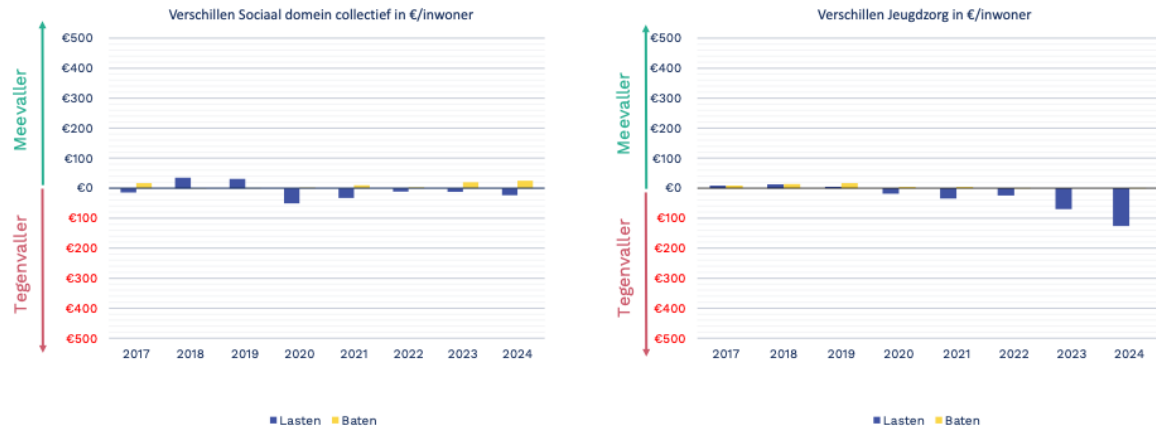

Deze grafiek gaat over alle personeelskosten, links uitgesplitst naar inhuur en eigen personeel, rechts is ook het totale budget voor inhuur en eigen personeel samen meegenomen.

Afwijkingen bij eigen personeel tot 5% zijn in het algemeen nog wel verklaarbaar door CAO-ontwikkelingen.

De Benchmark Totale personeel geeft voor de hele groep overige gemeenten een score van -8,4% (tegenvaller) aan.

Sociaal domein: Collectief en Jeugd

De linker grafiek: de verschillen ten opzichte van de begroting voor het collectieve deel sociaal domein zien, waaronder wijkteams etc.
De rechter grafiek: Jeugdzorg op dezelfde schaal. Met incidenteel ook baten.